

GOLF

Základní informace

- I. Co je golf
- II. Základní principy hry
- III. Golfový slovník

I. Co je golf

Golf je celosvětově jeden z nejrozšířenějších sportů. Nejvíce hráčů golfu najdeme v Anglii, Irsku, Skandinávii a ve Spojených státech, kde je tento sport naprostou samozřejmostí a je masově provozován jako lidová zábava. Golf byl u nás donedávna považován za hru pro elitu, v současné době však získává širokou popularitu a počet hráčů po celém světě stále roste. Kvalifikované odhady hovoří o šedesáti milionech hráčů golfu na celém světě, což golf podle některých zdrojů řadí na druhé místo v žebříčku počtu hráčů - hned po volejbalu. Má se za to, že golf pochází ze Skotska a byl hrán na Britských ostrovech po několik století.

Golf není pro většinu jeho příznivců jen sport, ale je to také zábava, relaxace, aktivní odpočinek a životní filozofie. Golf je zpravidla vázán na pohyb v krásně upraveném přírodním prostředí a představuje optimální protiváhu současnému životnímu stylu. Při golfu je rovnoměrně zatěžován motorický aparát člověka, v rekreační podobě nevyžaduje extrémní jednorázové vypětí a namáhání netrévaného organismu. Proto je možné hrát golf na velmi slušné úrovni až do pozdního věku. Obecně platí, že golf se hraje za každého počasí (vyjma bouřky). V našich klimatických podmínkách je provoz golfových areálů limitován pouze sněhem, avšak obecně platí, že ta „správná“ golfová sezóna je od dubna do konce října.

II. Základní principy hry

Pravidla

Golf je zpravidla venkovní sport, ve kterém samotný hráč nebo malá skupinka (max. 4 hráči v jedné skupince – tzv. „flight“) hraje malým golfovým míčkem do jamky a používá přitom různé hole. Pravidla golfu definují, že golfová „hra spočívá v hraní míčkem z odpaliště do jamky ranou nebo postupnými ranami v souladu s pravidly“. Tato pravidla jsou pravidelně aktualizována a vydávána v tištěné podobě. Každý správný hráč je povinen tato pravidla znát a respektovat. Pohyb po hřišti a řešení jednotlivých situací (např. míček ve vodě) řeší tato golfová pravidla, podle kterých je určován další postup a případná penalizace hráče.

Hřiště

Hráči nehrají stále pouze na jednu jamku, ale obcházejí celé hřiště, které má v optimálním případě 18 různých jamek. Existuje však mnoho golfových hřišť, která nabízí pouze 9 nebo jen 6 jamek. Tato hřiště pak hráč během soutěže obchází zpravidla 2x (resp. 3x). Ve světě i v ČR dnes najdeme také mnoho velkých golfových resortů (areálů), které mají 27 nebo 36 jamek (nebo dokonce více). 18-jamkové hřiště obvykle měří 5 až 6 kilometrů, ale hráč během hry většinou ujde téměř dvojnásobek. Standardní délka hry na 18 jamek je cca 4,5 - 5 hodin, avšak v turnajích může být až 6 hodin.

Hřiště se mohou lišit podle charakteristiky dané krajiny či mírou stavebního zásahu. Hřiště mohou být tedy například rovinatá / kopcovitá, lesní / luční, přírodní nebo uměle vytvořená (modelovaná).

Jamka

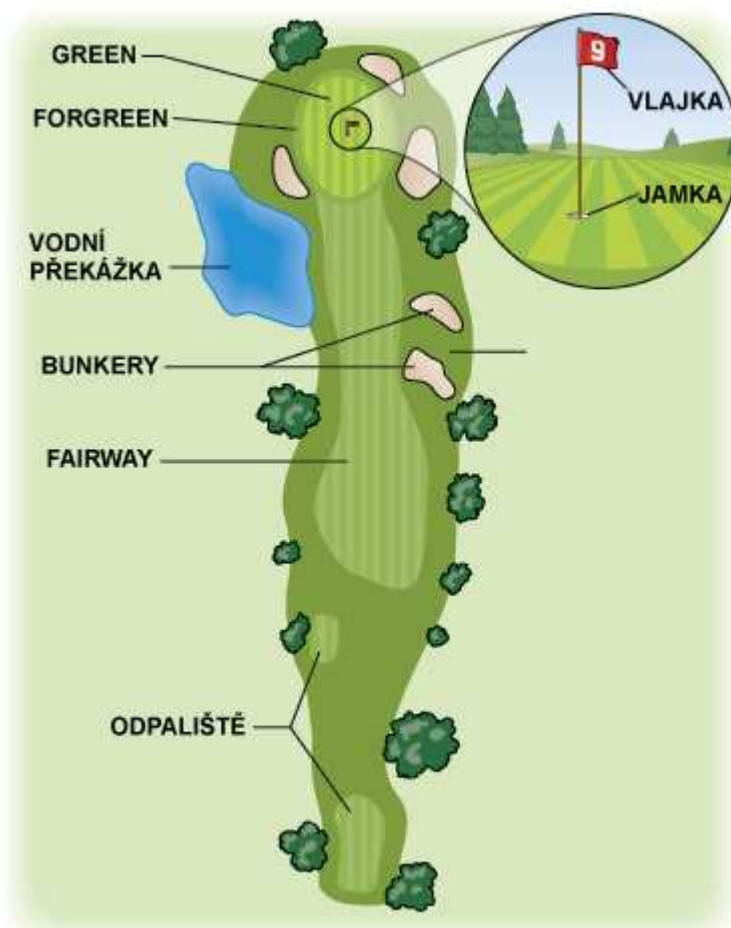
Slovo „jamka“ může znamenat skutečnou díru v zemi, do které se má míček dostat, nebo část hřiště od daného odpaliště až k jemu příslušnému „jamkovišti“ (angl. „green“), na kterém je vyvrtána jamka. Většina jamek má green od odpaliště příliš daleko na to, aby se dal zasáhnout první ranou, proto je mezi greenem a odpalištěm nízko sekaný pruh zvaný fairway, po kterém hráč postupuje k jamce. Mezi fairwayí a greenem je tzv. forgreen. Okolní nesekaná tráva se nazývá rough a tvoří překážku – znesnadnění hry z této trávy. Na jamkách jsou rozmístěny různé překážky, což může být například bunker (písečná překážka), ze které se hraje jinak než z trávy, nebo vodní překážka (rybníky, potoky apod.).

Odpaliště

Výchozí místo pro umístění míčku se nazývá odpaliště (angl. tee-box). Na hřišti najdeme zpravidla oddělená odpaliště pro muže a ženy (a děti). Pánská odpaliště jsou vždy dále od jamky než ta dámská. Odpaliště mohou být dále rozdělena podle výkonnostních skupin (handicapu) na základní a mistrovská.

Jamkoviště

Tráva na greenu je sekaná velice nízko, asi jen na 3 mm, takže míč se může po zemi koulet na vzdálenost několika metrů. Ráně na greenu, při které se míček nevznesl do vzduchu, se říká putt (a ten se „patuje“). Greeny bývají různě zvlněné, což znesnadňuje správné míření. Samotná jamka má průměr 10,9 cm a měla by mít hloubku 10 cm. Vyztužuje se umělohmotnou vložkou, do které lze zapíchnout dlouhou tyč s vlajkou, která umožňuje viditelnost jamky i z velké vzdálenosti. Pozice jamky na greenu není stálá a může se den ode dne měnit.

Par

Každá jamka (dráha) je označena parem. Par je číslo závislé na obtížnosti každé dráhy. Par je teoretický počet ran, na který by zkušený golfista měl jamku zahrát. Obvyklá hodnota této vzdálenosti pro jamky s parem 3 je do 224 metrů, pro par 4 od 225 do 434 metrů a pro par 5 více než 435 metrů.

Zahrání jamky na jednu ránu se nazývá „Hole-in-one“ a je to snem každého golfisty. Dohrání jamky třemi ranami pod par se nazývá „Albatros“, dvěma ranami pod par „Eagle“, jednou pod par „Birdie“, jednou (dvěma, třemi) přes par „Boggey“ (double boggey, triple boggey). Celkový par všech jamek 18jamkového hřiště bývá většinou 72, ale záleží na obtížnosti hřiště.

Velmi dobří hráči mohou zahrát celé hřiště (18 jamek) na menší počet úderů než je celkový par hřiště, a pak se říká, že zahráli například 3 rány „pod par“. Většina amatérských hráčů však přináší více úderů než je norma hřiště – hrají tak např. 20 úderů „nad par“.

Handicap

Statistickým znázorněním dlouhodobé výkonnosti je tzv. handicap (HCP), který má každý registrovaný hráč golfu. HCP je číslo, které by mělo orientačně určovat průměrný počet úderů nad (nebo pod) par hřiště. HCP se u hráčů pohybuje většinou v rozmezí 0-54. Velmi dobrý hráč tak bude mít např. HCP 5 a začátečník HCP 50. U profesionálních hráčů golfu se již HCP zpravidla neuvádí.

Podmínkou pro získání základního handicapu - HCP 54 (dříve označováno jako „zelená karta“) je složení zkoušky u licencované trenéra. Na většině hřišť je vlastnictví alespoň HCP 54 podmínkou vstupu a na velmi dobrých a obtížných hřištích může být vyžadován i HCP 36 nebo dokonce nižší. Výjimku tvoří tzv. veřejná hřiště, na kterých může po uhrazení poplatku hrát kdokoli, aniž by musel prokazovat výši HCP, znalost pravidel či techniky hry.

Doprovodné služby

U většiny hřišť bývají k dispozici další zařízení, které nejsou součástí samotného herního prostoru. Jsou to tréninkové prostory - cvičný green, bunker a tréninková louka pro nácvik dlouhých odpalů (driving range). Kromě cvičných ploch nabízejí mnohá hřiště také stravovací, ubytovací a další doplňkové služby. Ve většině případů je možné zakoupit či zapůjčit si veškeré golfové vybavení v místní prodejně „pro-shop“. Mnozí hráči po hřišti chodí a své golfové vybavení si nosí či vozí s sebou. Někteří hráči preferují pohyb po hřišti ve speciálních elektrických „autíčkách“ (angl. golf cart), jež je možné zapůjčit na všech dobrých golfových hřištích.

Rezervace a poplatek

Na většině golfových hřišť (s výjimkou těch veřejných) je nutno si předem rezervovat hru resp. startovní čas (angl. „tee-time“). Tuto rezervaci je možno provést osobně na recepci golfového klubu nebo telefonicky či e-mailem. Poplatek za vstup na hřiště (hru na 18 jamkách) se nazývá „green-fee“ a jeho výše se může lišit v závislosti na aktuální kvalitě hřiště či konkrétním dnu v týdnu. Obecně platí, že o víkendech jsou herní poplatky vyšší než například v pondělí dopoledne, kdy na hřišti probíhá generální údržba.

Golfová etiketa

Golf má svou charakteristickou etiketu, která je nesmírně důležitá a má své historické i faktické opodstatnění. Mezi ta základní pravidla patří způsob oblékání. Golfové oblečení je vždy výrazem individuality golfisty, ale zásadně na hřišti nejsou povoleny modré džínsy, sportovní trička bez límečku a dámy by neměly hrát v tílku s úzkými ramínky. Krátké kalhoty by u pánů neměly být kratší než dva palce nad kolena. V tradičně golfových zemích (Anglie, Irsko) se velmi dbá na dodržování těchto zásad a golf je považován za sport gentlemanů. V některých zahraničních klubech je dokonce dodnes omezen vstup ženám a dětem. Mezi důležité zvyklosti patří také pozdrav. V golfovém prostředí bývá zvykem, že se všichni

navzájem zdraví aniž by se osobně znali. Na golfovém hřišti by měl být dodržován klid. Jakékoli hlasité projevy nejsou přípustné, neboť by to mohlo rušit ostatní hráče.

Základní výbava a výstroj

Mezi základní vybavení každého hráče golfu patří:

- Rukavice - používá se jen jedna, pro praváky na levou ruku, zabraňuje protáčení držadla hole ve zpcené dlani a tvorbě puchýřů
- Boty - mají podrážku přizpůsobenou tak, aby na mokré trávě neklouzala, důležitou vlastností je prodyšnost a nepromokavost
- Oděv - důležité je, aby byl pohodlný, a přitom ochránil před nepřízní počasí
- Deštník - golfové deštníky jsou proti běžným civilním větší, konstrukce jsou z lehčejších materiálů
- Pokrývka hlavy (čepice, kšilt) - mají hráče uchránit před úpalem a před ostrým slunečním svitem
- Míče - jsou opatřeny prohlubněmi (dimply) pro přesnější a delší let; tréninkové mají kolem obvodu barevný pruh, hrací jsou kvalitnější a jednotlivé typy se liší tvrdostí a náplní
- Bag (vak na hole) - rozlišují se bagy na nošení a na vozíky, mají různé velikosti podle předpokládaného použití

Golfové hole

Nejdůležitější součástí výbavy každého golfisty jsou jeho hole. Většina hráčů je zvyklá na své hole, a tak preferují cestování s vlastním vybavením než půjčování holí v místě pobytu. Golfové hole jsou konstruovány pro různé typy úderů, a tak mají rozličné tvary a délku. Hůl se skládá z několika částí - hlava (spodní část, kterou se udeří míč), krček (spojnice hlavy a násady), šaft (ocelová nebo grafitová násada s různou pružností), grip (zdrsněné gumové či kožené držadlo).

Druhy holí:

- Patr - hůl na závěrečné doklepnutí míčku do jamky, je nepřeborné množství typů a značek. Dražší modely mají povrch či střed hlavy potažen či vypodložen měkčím materiálem, umožňujícím delší kontakt s míčem a tím přesnější úder. Při výběru a oblibě toho kterého typu patru však často rozhoduje pocit hráče.
- Dřeva - hole s kulovitou kovovou hlavou na dlouhé rány z odpaliště anebo z dráhy, mají označení 1 (driver), 3, 5 a 7.

- Železa - hole s plochou kovovou hlavou lišící se sklonem; čím nižší číslo, tím nižší a delší ránu vyprodukují, označení mají většinou 3-9.
- PW, SW, LW (pitching wedge, sand wedge, lob wedge) - nejkratší železa na krátké přihrávky a hru z písku.

Hráči mohou ve svém bagu nosit při soutěži maximálně 14 holí. Amatérský hráč si na hřišti však často vystačí pouze s několika holemi. Tzv. „půlset“ - obvykle patr, jedno dřevo (5) a tři železa (5, 7 a PW) v lehkém plátěném bagu je ideální pro začátky anebo trénink. Tyto půlsety je možno běžně zapůjčit nebo zakoupit na golfových hřištích.

III. Golfový slovník

Většina golfových výrazů byla převzata z angličtiny a jejich české překlady se nepoužívají. Mezi golfisty se tedy neříká například „golfový pytel“ ale „golfový bag“. Tento golfový žargon je mezinárodní a lehce se s ním domluvíte na hřištích po celém světě.

- Albatros** – 3 údery pod par jamky
- Abschlag** – odpaliště (převzato z Němčiny)
- Back nine** – posledních 9 jamek na hřišti
- Bag** – „vak na hole“
- Birdie** – 1 úder pod par jamky
- Bunker** – písková překážka
- Caddie (Caddy)** – nosič holí
- Chip** – krátká přízemní přihrávka
- Club house** – klubovna na golfovém hřišti (součástí je recepce, restaurace, obchod apod.)
- Course rating** – číslo určující obtížnost hřiště
- Drive** – první úder na jamce
- Driver** – hůl pro nejdelší odpaly
- Driving Range** – cvičná plocha pro dlouhé odpaly
- Drop** – spuštění míče
- Drop zone** – vymezené místo pro spuštění míče
- Eagle** – 2 údery pod par jamky
- Flight** - skupinka hráčů, kteří startují ve stejný čas a hrají spolu. Max. 4 hráči.
- Free drop** – beztrestné spuštění míče
- Front nine** – prvních 9 jamek na hřišti
- Golf clubs** – golfové hole (možno přeložit i jako golfové kluby)
- Golf course** – golfové hřiště
- Golf cart (buggy)** – autíčko (golfová bugyna)
- Golf round** – hrací kolo (obejití 9 resp. 18 jamek)
- Green** – jamkoviště (nízko-střižená tráva kolem jamky)

Green fee – poplatek za hru
Handicap (HCP) – statistické znázornění dlouhodobé výkonnosti hráče
Hole – jamka (hrací dráha nebo konkrétní důlek v zemi)
Honour – přednost hráče na odpališti (dle výše HCP nebo výsledku na předchozí jamce)
Iron – železo (hůl s kovovou hlavou)
Jeans – džíny na golf NEPATŘÍ !! (stejně tak minisukně, trenýrky a tílka bez rukávů)
Links – hřiště modelované s velmi řídkým porostem
Luftschlag – úder, při kterém hráč netrefí míč, ale pouze „vzduch“ (převzato z Němčiny)
Marshall – dozor nad hráči na hřišti, hlídá plynulost hry a zaplacení hracích poplatků
Mulligan – bezrestné opakování úderu (zvyklost neuvedená v pravidlech)
O.B. – out of bounds (označení prostoru příp. úderu mimo hranice hřiště)
Par – norma jamky nebo celého hřiště (optimální počet úderů u velmi dobrého hráče)
Parkland – hřiště s velkým výskytem stromů (les, park)
Pin position – pozice jamky na greenu
Pitch – krátká přihrávka vzduchem
Polo-shirt – tričko s límečkem (trička bez límečku či stojáčku na golf NEPATŘÍ !!)
Pro-shop – ochod s golfovým vybavením (téměř na každém hřišti či cvičné louce)
Putt – hra putterem (kutálení míčku po zemi)
Rough – hustá a vysoká tráva
Sand – písková překážka (viz. bunker)
Scorecard – hrací karta (slouží pro zaznamenání výsledků)
Slope rating – číslo určující obtížnost hřiště (min. 55 a max. 155)
Spike – plastový (soft) či kovový (hard) hrot na podrážce golfové obuvi (proti uklouznutí)
Tee – „týčko“ (dřevěný či plastový stojánek na míček, zapichuje se do země na odpališti)
Tee box – odpaliště (mezinárodní označení)
Teetime – startovní čas
Tiger line – ideální směr letu míče (odvozeno od známého hráče jménem Tiger Woods)
Trolley – vozík na hole (může být ruční nebo bateriově poháněný)
Water hazard – vodní překážka
Wood – dřevo (původně hůl s dřevěnou hlavou, dnes vyrobeno z lehkých slitin)

Označení letu míče

